

Hoe denkt de kerk over huwelijk en samenwonen?

Inleiding

Als Kerk van de Nazarener in Dordrecht willen we een aantal van onze standpunten nader en uitgebreider toelichten in wat handreikingen. We zijn dankbaar met iedereen die onze gemeente ervaart als een geestelijk thuis, maar we realiseren ons ook dat iedereen een (vaak) verschillende achtergrond heeft en dat niemand van ons immuun is voor de invloed van de wereld om ons heen. Op zich is dat niet eens zo erg. Er heeft geen mens in deze wereld geleefd zonder die invloed. Zelfs de bijbel is ontstaan in een specifiek deel van de wereld, in een specifieke tijd en specifieke cultuur. Tegelijkertijd is de bijbel ook vaak kritisch op die cultuur. God heeft beslist een mening over wat goed en wat slecht voor ons is. Nu is duidelijk dat we als mens gemaakt zijn om in relatie met God en elkaar te leven, dat komen we al in het allereerste begin van de bijbel tegen. Dan wordt heel belangrijk om te weten hoe! Een van de gebieden waar de vraag een rol speelt is in de meest intieme relatie die we hebben als mensen onderling: die met onze levenspartner.

Voordat we hier over gaan schrijven is het natuurlijk belangrijk op te merken dat deze handreiking een tamelijk beperkte focus heeft. Het gaat niet over andere relaties, het gaat niet over alleenstaanden. Niet omdat die onbelangrijk zijn, maar omdat we in deze serie steeds één enkel onderwerp bij de kop pakken en daarover iets willen zeggen. En daarom komen er meerdere boekjes.

Het begin

Het is goed om het scheppingsverhaal hier als uitgangspunt te nemen. Jezus doet dat ook (Matt 19). Dus laten we gewoon maar lezen:

Genesis 2:15-25 "God, de HEER, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken. Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.' God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past. Toen vormde hij uit aarde alle in het wild levende dieren en alle vogels, en hij bracht die bij de mens om te zien welke namen de mens ze zou geven: zoals hij elk levend wezen zou noemen, zo zou het heten. De mens gaf namen aan al het vee, aan alle vogels en alle wilde dieren, maar hij vond geen helper die bij hem paste. Toen liet God, de HEER, de mens in een diepe slaap vallen, en terwijl de mens sliep nam hij een van zijn ribben weg; hij vulde die plaats weer met vlees. Uit de rib die hij bij de mens had weggenomen, bouwde God, de HEER, een vrouw en hij bracht haar bij de mens. Toen riep de mens uit: 'Eindelijk een gelijk aan mij, mijn eigen gebeente, mijn eigen vlees, een die zal heten: vrouw, een uit een man gebouwd.' Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt. Beiden waren ze naakt, de mens en zijn vrouw, maar ze schaamden zich niet voor elkaar."

In velerlei opzichten een heel bijzonder verhaal. Zoals gezegd, we zijn ten diepste bedoeld om zowel met God als met elkaar te leven, en uit deze tekst mogen we concluderen dat God zelfs van mening is dat Hijzelf in elk geval normaal gesproken niet genoeg is. Dat rijmt ook

met elders in de bijbel waar gesproken wordt over de bijzondere gave om alleen te zijn. (1 Korintiërs 7:7).

Terzijde: over 1 Korintiërs 7 gesproken, Paulus schrijft hier in de verwachting dat Jezus zeer spoedig terug zou komen. Dat kleurt (terecht) zijn advies. Onze tijd lijkt nu meer op die van Jeremia die schreef aan de ballingen in Babel:

"4 'Dit zegt de HEER van de hemelse machten, de God van Israël, tegen de ballingen die hij vanuit Jeruzalem naar Babel heeft laten voeren: 5 Bouw huizen en ga daarin wonen, leg tuinen aan en eet van de opbrengst, 6 ga huwelijken aan en verwek zonen en dochters, zoek vrouwen voor je zonen en huw je dochters uit, zodat zij zonen en dochters baren. Jullie moeten in aantal toenemen, niet afnemen. 7 Bid tot de HEER voor de stad waarheen ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar bloei, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.'" (Jeremia 29)

Dit geeft eigenlijk al aan dat het nog niet altijd zo eenvoudig is de bijbelse boodschap op te pakken. En dat geldt zeker ook voor het huwelijk.

Om te beginnen moeten we beseffen dat de bijbelse voorschriften geschreven zijn in een tijd waarin de vrouw een tweederangs burger was. Het is niet voor niets dat we in de tien geboden lezen: " Zet uw zinnen niet op het huis van een ander, en evenmin op zijn vrouw, op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, of wat hem ook maar toebehoort.'" (Exodus 20:17) De vrouw gold als het bezit van een man. En tot in het Nieuwe Testament toe komen we tegen dat zelfs polygamie (1 man die met meerdere vrouwen getrouwd was) blijkbaar een optie was. 1 Timotheüs 3:2 geeft aan dat een opziener maar met één vrouw getrouwd mag zijn. Als dat de norm voor elke christen was, zou het geen zin hebben dat hier te vermelden.

Dus als we gaan praten over wat de bijbel over het huwelijk zegt, komen we er niet onderuit om een selectie te maken van de teksten die over het huwelijk gaan en moeten we op zoek naar de kern van het huwelijk.

Jezus' woorden

Naast de tekst uit Genesis die al genoemd is, spreekt Jezus zelf ook over het huwelijk en specifiek over echtscheiding. Het meest uitgebreid in het volgende gedeelte uit Mattheüs 19:

3 Toen kwamen er farizeeën op hem af om hem op de proef te stellen. Ze vroegen: 'Mag een man zijn vrouw om willekeurig welke reden verstoten?' 4 Hij zei: 'Hebt u niet gelezen dat de schepper de mens bij het begin mannelijk en vrouwelijk heeft gemaakt?' 5 En hij vervolgde: 'Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw, en die twee zullen één worden; 6 ze zijn dan niet langer twee, maar één. Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden.' 7 Toen vroegen ze hem: 'Waarom heeft Mozes dan voorgeschreven haar een scheidingsbrief te geven en haar zo te verstoten?' 8 Hij antwoordde: 'Omdat u harteloos en koppig bent, daarom heeft Mozes u toegestaan uw vrouw te verstoten. Maar dat is niet vanaf het begin zo geweest. 9 Ik zeg u: wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel, tenzij er sprake was van een ongeoorloofde verbintenis.'

We moeten opnieuw hier de context vatten. Er was een discussie gaande in die tijd tussen verschillende rabbijnse scholen. De ene beweerde dat je een vrouw al kon wegzenden voor aangebrand eten, de andere dat het wel iets heel ernstigs moest zijn. Jezus sluit nadrukkelijk aan bij die laatste groep, en benadert het zelfs nog radicaler. Het is eigenlijk helemaal niet de bedoeling dat mensen scheiden. Het is onze "harteloosheid en koppigheid" waardoor die optie überhaupt bestaat. De bedoeling is dat man en vrouw één worden en blijven. En dus niet

dat een vrouw zo maar weggestuurd wordt. Let op, er wordt hier nog steeds geredeneerd vanuit de man! Maar Jezus geeft al aan dat het ten diepste anders is en grijpt daarom terug naar de scheppingsorde waarin veel meer sprake is van gelijkwaardigheid. En dus ook trouw. De kern tekst is hier, "wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden". Dat is opmerkelijk want het is de keuze van een mens om te gaan trouwen. Om één te worden, zowel naar lichaam als geest. Maar net als bij de schepping stelt Jezus hier dat het God is die mensen bijeen brengt. En dat was in de Hof van Eden zelfs zo transparant dat beiden naakt waren. Hoewel er sinds de zondeval veel is veranderd, mag je nog steeds stellen dat God mensen bijeenbrengt en dat die transparantie tussen God en twee mensen nog steeds mag bestaan.

Even een zijpad: omdat er zo'n enorme misbruik wordt gemaakt van seksualiteit hebben we de neiging dat als iets te beschouwen waar God buiten staat. Maar dat is niet vanaf het begin zo geweest of bedoeld! God heeft man en vrouw bedoeld om in volkomen transparantie samen te leven, ook lichamelijk, ook naar Hem toe. Voor Hem is niets verborgen, maar we hoeven dat ook niet te proberen! Op de juiste plaats, in een relatie van twee mensen die met elkaar verbonden zijn in liefde en trouw, is seksualiteit werkelijk goed. En als er problemen zijn op dat gebied mag je daar gewoon voor bidden.

Samenvatting

Zo langzamerhand worden een aantal zaken duidelijk die God met ons voor heeft ten aanzien van het huwelijk.

1. Het gaat om eenheid - lichamelijk en geestelijk, in elk opzicht eigenlijk.
2. Het gaat om trouw. We mogen onszelf zien als door God samengebracht en dat band mogen we niet verbreken. En trouw is een begrip dat de bijbel bij wijze van spreken met hoofdletters schrijft. God is trouw, en wij worden voortdurend opgeroepen als God te zijn: heilig, liefdevol, barmhartig, volmaakt en ga zo maar door. Jezus moet zichtbaar worden in ons leven. Je zou een studie van het Hebreeuwse woord "chesed" (liefdevolle trouw) moeten doen maar dat voert te ver. Ik hoop dat iedereen die dit leest weet en beseft dat Gods trouw de basis is van onze hoop en ons geloof. En die trouw vraagt Hij ook van ons. Daarom dus, "niet scheiden".

Maar hoe zit het nu met samenwonen?

Mensen kunnen elkaar toch ook liefhebben en trouw zijn als ze samenwonen? Mensen kunnen toch ook één worden als ze samenwonen? Dat is correct. Ook is het correct dat de bijbel niet eens een burgerlijke stand kent, laat staan het verschil tussen een kerkelijk en een burgerlijk huwelijk. In sommige landen is je kerkelijk huwelijk ook gelijk je burgerlijk huwelijk, maar niet in Nederland en dat is onze context.

De vraag is hier veel meer, even los van wat je denkt dat een huwelijk moet kosten qua financiën, waarom zou je niet gaan trouwen? Als je nog niet zeker bent van elkaar, dan is het ook niet wijs om "één lichaam" te worden want dan moet je scheiden als het mis gaat. En echt, de impact is niet kleiner na 5 jaar huwelijk of 5 jaar samenwonen.

Bovendien: elk mens zoekt liefde en aanvaarding. We hebben het nodig dat iemand werkelijk "ja" tegen ons zegt. Dat doet God gelukkig, maar zoals we al gelezen hebben in Genesis 2, dat was niet voldoende. We hebben het ook nodig van een mens. En we zijn gemaakt om zelf ook die liefde te schenken! Het werkt twee kanten op. Het "no promises, no regrets" (geen beloften, geen spijt) werkt niet. Zelfs in de psychologie wordt dit steeds duidelijker, waardoor de zogenaamde Emotionally Focussed Therapy is ontwikkeld, waarbij er juist vanuit wordt gegaan dat we die emotionele band nodig hebben in een relatie.

Bovendien, de waarheid is dat niemand rond zijn 25e weet wie hij of zij over 25 jaar is. Trouwen is een belofte van toewijding uitspreken voor God en zijn gemeente. Het betekent, we gaan samen verder, we vragen Gods zegen daarover en dat willen we voor Gods aangezicht doen in de gemeente waar we ons mee verbonden weten. Het is het tegenovergestelde van, "wij leven enkel voor onszelf". Niemand van ons leeft voor zichzelf (Romeinen 14:7). Dit vereist tegenwoordig wat toelichting.

We leven in een tijd van individualisme. Tot op zekere hoogte is dat goed. Weinigen van ons zouden in een maatschappij willen en kunnen leven waarin het individu niet telt. We geloven dat God elk mens ziet en van elk mens houdt. En dat is zo! Maar als het zo ver gaat dat we niets meer met elkaar te maken hebben, als we gaan denken dat onze belangrijkste beslissingen alleen onszelf aangaan, zijn we doorgeschoten. We worden opgedragen of gedoopt in het lichaam van Christus, we worden op gegeven moment bewust lid van dat lichaam, we trouwen er, we dragen onze kinderen er op of laten ze dopen, en we worden vanuit die gemeenschap ook ooit op een dag begraven. De boodschap van het evangelie is dat we deel zijn geworden van het lichaam van Christus in deze wereld. En daar hebben onze taak, onze rol, onze plaats. Sterker nog, dat is een groot deel van onze identiteit. Met al onze verschillen zijn we bedoeld om één geheel te zijn, één lichaam.

Kortom, zoals vaak, zoeken we binnen de Kerk van de Nazarener vooral de grote lijn van het evangelie en willen we die toepassen op ons leven. En die lijn is dat we sterven met Christus aan alles wat ons van God af kan houden, alles wat ons geen leven maar dood geeft, en we opstaan met Hem in nieuw leven en gevormd worden tot een nieuwe gemeenschap, het lichaam van Christus. Dat is waarom Paulus schrijft dat niemand van ons meer voor zichzelf leeft. En dat heeft gevolgen voor alle terreinen van ons leven.

Maar ik ben al gescheiden?

In de Kerk van de Nazarener geloven we dat we net als Jezus zelf Gods ideaal hoog moeten houden. Daarom ook hebben we deze handreiking geschreven. Maar we willen ook Gods barmhartigheid hoog houden! En Hij laat nooit iemand staan die in al zijn of haar gebrokenheid tot Hem komt. Dat lezen we al in het Oude Testament:

Want zo zegt de Hoge en Verhevene, die in eeuwigheid troont en wiens naam de Heilige is: In den hoge en in het heilige woon Ik en bij de verbrijzelde en nederige van geest, om de geest der nederigen en het hart der verbrijzelden te doen opleven. (Jesaja 57:15)

Bij God is er nooit een doodlopende weg. De enige weg die doodloopt is de weg die we zonder Hem gaan.

Maar ik woon al samen?

Ook dan geldt, "wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden". Maar het is wel goed om de verantwoordelijkheid naar elkaar en naar het lichaam van Christus waar je deel van uit maakt op je te nemen en voor Gods aangezicht elkaar trouw te beloven en Zijn zegen daarbij te vragen in het midden van de gemeente. God wil dat zegenen!

Maar ik.....?

Er zijn natuurlijk een eindeloos aantal vragen te stellen waarop deze korte handreiking geen antwoord kan geven. Als je vanuit jouw specifieke situatie het goede wilt doen maar daar vragen bij hebt, neem dan contact op met een van onze predikanten of het pastoraal team. We helpen je met alle liefde verder!